

Månedens ord: Målerisk

Månedens teknikk: Monotypi

DET ER VINTER OG KALDT SLIK SOM NÅ. DU ER SÅ LANGT NORD DU KAN KOMME I NORGE. FORESTILL DEG AT DU STÅR UTE VED KYSTEN, HELT INNTIL HAVET. LUKK ØYNENE. KJENN VINDEN MOT ANSIKTET OG I HÅRET. HVORDAN LUKTER DET OG KAN DU HØRE LYDEN AV BØLGER SOM SLÅR MOT LAND?

Peder A. Balke (1804 – 1887). Nordkapp, malt 1870-årene.
Olje på treplate, 124 x 152 cm, innkjøpt 1974

1. SE – oppdag bildet. Hva ser du? Se på farger og former, hele bildet, deler av bildet.

2. TENK– hva skjer i bildet? Hvilke historier, eller tanker fikk du? Hva fikk deg til å se det?

3. UNDRE – har du noen spørsmål? Får bildet deg til å tenke på noe annet? Hva skjedde, hvordan er det laget, har det en lukt og hvordan kjennes det ut? Fortell en venn hva du tenker.

MALERISK, HVA BETYR DET?

Hva tenker du når du hører ordet malerisk? Smak litt på ordet.

Når noe er malerisk kan en si at uttrykket virker levende utført. Det ser ofte ut som om det er malt med engasjement. Et malerisk bilde er det motsatte av et bilde som er sirlig og pirkete utført. Det virker fullt av følelser, og ofte vilt og rått. Med bilder som har maleriske uttrykk er det viktigere å få frem en stemning enn det er å ha med små detaljer. Tilfeldigheter som oppstår, slik som sprut fra penselen eller spor fra en svamp, er effekter som passer inn i, og settes pris på i et malerisk uttrykk. Ofte kan det se ut som kunstneren har tatt litt fart før hen har malt et malerisk bilde. Det ser ut som om det er gjort hurtig. En kan nesten se maleren for seg litt som en dirigent foran et orkester.

En kunstner som arbeidet med en malerisk stil, var **Peder Balke**. Han brukte svamp til å male sine havlandskap. Kan en få et malerisk uttrykk ved å bruke blyant, eller må man bruke maling?

PEDER BALKE

Peder Balke var opptatt av å fange stemningen i landskapene han malte, heller enn å male helt nøyaktig det han så. Dette var det ikke så mange som gjorde på denne tiden. Etter en reise han gjorde langs kysten fra Trondheim til Vadsø i 1832, ble han interessert i landskapet og naturen i Nord-Norge. Skissene han tegnet her ble grunnlaget for mange kjente malerier, blant annet *Nordkapp*. *Nordkapp* er malt med en spesiell teknikk, der Balke brukte en lakkert treplate som underlag, og la malingen i tynne lag oppå den glatte overflaten. Han brukte ikke bare pensel, men også svamper, filler og fingrene til å dra malingen utover. Peder Balke brukte ofte få farger i maleriene sine, slik som i *Nordkapp*. Hvilke ser dere?

LAG DITT EGET MALERISKE KUNSTVERK UTEN Å BRUKE PENSEL!

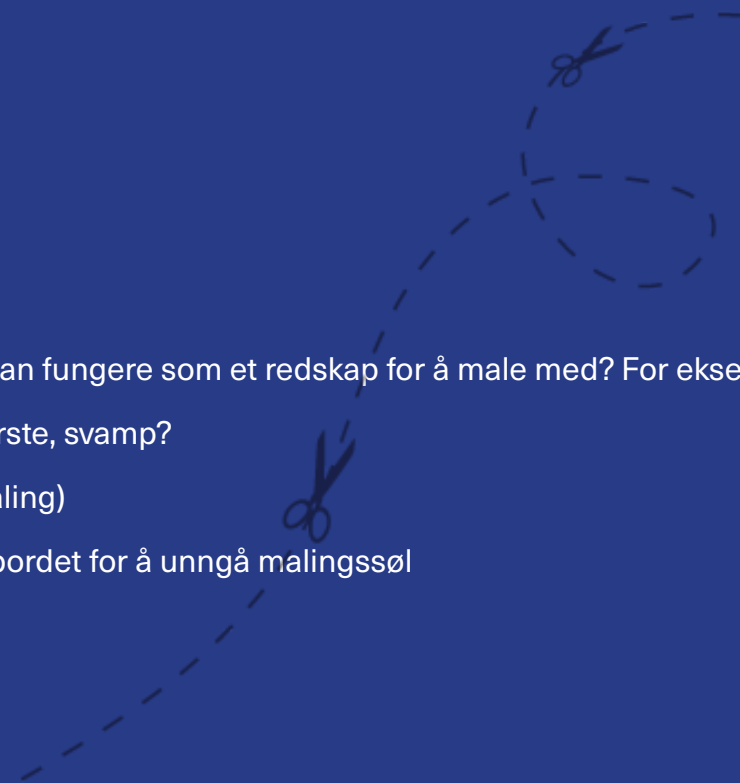
Finn frem rare redskaper og lag et *monotypi* med maling. Monotypi betyr engangstrykk, og er en spennende teknikk der vi ikke har kontroll på resultatet før det er ferdig – hvordan trykket blir er en liten overraskelse!

DU TRENGER:

- Papir (A4 og A3)
- Blyant
- Plastmappe A4
- Redskap - se rundt deg - hva kan fungere som et redskap for å male med? For eksempel spiker, pinne, oppvaskbørste, tannbørste, svamp?
- Akrylmaling (vi brukte veggmaling)
- Avis eller noe til å legge over bordet for å unngå malingssøl

HVORDAN:

1. Begynn med å tegne et enkelt landskap med sort tusj eller blyant. Legg tegningen inni en plastmappe. Legg gjerne avispapir under slik at det ikke blir malingssøl på bordet.
2. Mal på plastlommen. Prøv ut forskjellige redskaper, for eksempel bruke svamp, skrape, trepinne eller andre ting du finner. Jobb raskt, for malingen tørker fort.
3. Legg over et nytt ark, gjerne et som er større enn plastmappen, slik at det dekker hele. Stryk over med håndflaten.
4. Ta forsiktig opp arket. Hva ser du, ble det et malerisk bilde? Om du vil kan du male eller lime inn et bilde av en båt.

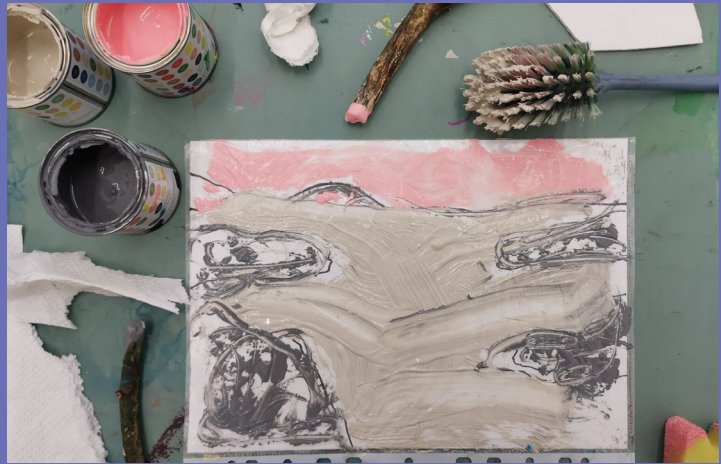

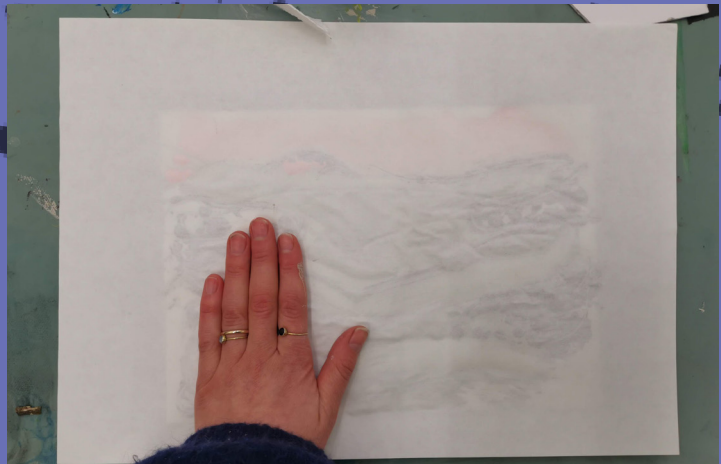
1

2

3

4

